

Súd: Mestský súd Košice
Spisová značka: 39C/315/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4113212305
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Centková
ECLI: ECLI:SK:MSKE:2023:4113212305.8

Uznesenie

Mestský súd Košice v spore žalobcu: A. B., nar. X.X.XXXX, bytom C. D. E. F. XXX, zast. JUDr. Daniel Boľanovský, advokát so sídlom Slovenská 69, Prešov, proti žalovanej: G. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. X/XX, XXXX, J., C., zast. Advokátska kancelária Ploi Boesch Rechtsanwälte GmbH, so sídlom Stadiongasse 4, Viedeň, Rakúsko, o zaplatenie 263.000 EUR

rozhodol:

- I. Konanie z a s t a v u j e.
- II. Stranám n e p r i z n á v a právo náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Pôvodný žalobca K. L. M., správca úpadcu G. B., so sídlom N. D. E. XXX, O.: XX XXX XXX sa žalobou podanou dňa 11.04.2013 na Okresnom súde Nitra domáhal proti pôvodnému žalovanému (A. H., , nar. XX.X.XXXX, P. X.X.XXXX) zaplatenia sumy 263.000 EUR, ako aj náhrady trov konania.

2. Okresný súd Košice I (právny predchodca Mestského súdu Košice) rozsudkom sp.zn. 39C/315/2015-170 zo dňa 20.2.2018 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 263.000 EUR, ako aj nárok na náhradu trov konania. Žalovaný voči predmetnému rozsudku podal dňa 5.4.2018 odvolanie.

3. Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 2Co/17/2021-320 z 3.10.2022 rozhodol o pokračovaní v konaní s G. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom J., I. X/XX, C. ako právnu nástupkyňou (dcérou) dedičkou po nebohom A. H., nar. XX.X.XXXX, zomrelom X.X.XXXX a to na podklade dedičského rozhodnutia Okresného súdu Klosterneuburg v Rakúsku pod sp.zn. 12A 268/18p-16.

4. Uznesením zo dňa 9.2.2023 Krajský súd v Košiciach, sp.zn. 2Co/17/2021-404 zrušil rozsudok Okresného súdu Košice I a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Žalobca podaním zo dňa 11.10.2023 vzal žalobu v celom rozsahu späť, konanie žiadal zastaviť a o trovách konania žiadal rozhodnúť podľa ust. § 257 CSP tak, že súd žiadnej strane sporu neprizná súd náhradu trov konania. Späťvzatie žaloby odôvodnil vzniknutou procesnou situáciou v dôsledku smrti pôvodného žalovaného. Vykonal vyhľadávanie prípadného postihnutelného majetku, resp. majetku, ktorý by mohol patriť do dedičstva po nebohom pôvodnom žalovanom na území Slovenskej republiky. Nepodarilo sa mu zistiť žiaden majetok, ktorý by mohol byť výkonom rozhodnutia postihnutý. S ohľadom na smrť pôvodného žalovaného a procesnú zmenu v osobe žalovaného, si uvedomuje zmenu procesnej situácie, nemá preukázateľný dôkaz o majetku, ktorý by preukazoval výšku nadobudnutého dedičstva dcérou pôvodného žalovaného. Vzhľadom na uvedené skutočnosti v dôsledku dôkaznej núdze k prechodu dlhov na dedičku po nebohom pôvodnom žalovanom, berie žalobu v celom rozsahu späť.

6. Žalovaná v podaní zo dňa 24.10.2023 uviedla, že voči späťvzatiu nemá žiadne námietky, avšak nesúhlasila s tým, aby súd o trovách konania rozhodol podľa ust. § 257 CSP a žiadala, aby jej súd priznal

náhradu trov konania z dôvodu, že žalobca bol už 15.12.2022 oboznámený so všetkými okolnosťami, ktoré uvádza ako dôvod späťvzatia žaloby. Žalobu už mohol zobrať späť v decembri 2022 a vyhnúť sa tak zbytočne ďalším trovám konania.

7. Žalobca v podaní zo dňa 29.11.2023 uviedol, že smrť pôvodného žalovaného po vydaní meritórneho rozhodnutia zaväzujúceho pôvodného žalovaného na plnenie, v spojení s nezanechaním postihnuteľného majetku, je výnimočnou okolnosťou, ktorá je dôvodom hodným osobitného zreteľa pre nepriznanie nároku na náhradu trov konania žalovanému. Prípadné priznanie náhrady trov by predstavovalo nepochopiteľnú nespravodlivosť vo vzťahu k žalobcovi, ktorý dôvodne podal žalobu voči pôvodnému žalovanému a ktorej dôvodnosť bola preukázaná neprávoplatným meritórnym rozhodnutím.

Aplikované zákonné ustanovenia :

8. Podľa § 144 Civilného sporového poriadku žalobca môže vziať žalobu späť.

9. Podľa § 145 ods. 1 Civilného sporového poriadku ak je žaloba vzatá späť celkom, súd konanie zastaví.

10. Podľa § 146 ods. 1 Civilného sporového poriadku súd konanie nezastaví, ak žalovaný so späťvzatím z vážnych dôvodov nesúhlasí. Na nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby sa neprihliada, ak dôjde k späťvzatíu žaloby skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa § 168 alebo pojednávanie.

11. Podľa ust. § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

P r á v n y z á v e r :

12. Späťvzatie žaloby je jedným z dispozičných oprávnení žalobcu ako strany sporu s postavením tzv. dominus litis (pána sporu), ktorý má právo procesnými úkonmi, ktoré sú prejavom jeho autonómnej vôle, ovplyvňovať priebeh a smerovanie celého súdneho konania (tzv. dispozičný princíp).

13. Vzhľadom na tento dispozitívny úkon žalobcu a na súhlas žalovanej so späťvzatím, súd rozhodol o zastavení tohto súdneho konania.

14. V prípade smrti fyzickej osoby počas civilného sporového konania súd má možnosť konanie zastaviť alebo v konaní pokračovať. Rozhodnutie pritom vždy závisí od posúdenia povahy sporu. Povahou sporu sa rozumie povaha hmotných práv a povinností, o ktoré v konaní ide, čo vyplýva práve z toho, že procesné nástupníctvo sa odvodzuje od nástupníctva hmotnoprávneho (uznesenie Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 22 Cdo 368/2012). Z hmotných práv, ktoré zanikajú smrťou poručiteľa ako oprávneného, sú to najmä práva osobnostné, vzťahujúce sa k základným atribútom ľudskej osobnosti, a práva osobné, týkajúce sa prejavov osobnej povahy. Tak napr. právo na ochranu osobnosti je rýdzo osobnej povahy a zaniká smrťou fyzickej osoby (porovnaj napr. Zborník III, s. 179, 180,202; R 53/1996). Rovnako napr. aj právo na opravu uverejnených nepravdivých údajov podľa § 7 zákona č. 167/2008 Z.z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve (porovnaj napr. R 95/1998). Judikatúra tiež ustálila, že za povahu vecí, ktorá neumožňuje pokračovať v konaní v prípade smrti strany, treba považovať napr. aj konanie o nároku na zadosťučinenie za nemajetkovú ujmu. Naproti tomu práva a povinnosti majetkovej povahy zásadne smrťou fyzickej osoby nezanikajú a prechádzajú na právneho nástupcu. V danom prípade predmetom sporu bolo majetkové právo, ktoré smrťou žalovaného nezaniklo, súd preto s prihliadnutím na povahu sporu pokračoval v konaní s dedičom – žalovanou podľa § 63 ods. 1 CSP.

15. Účelom ustanovenia § 257 CSP je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného práva. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania.

16. Aplikácia ustanovenia § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy teda v prípadoch, keď sú síce naplnené predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa § 255 a nasl. CSP, súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom, alebo sčasti neprizná. Výnimočnosť takéhoto prípadu môže spočívať tak v okolnostiach danej veci,

ako aj v okolnostiach u strán sporu. Do úvahy treba brať okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku a prihliadnúť i na postoj strán sporu v konaní. Ďalšou zo skupín prípadov, v ktorých aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, sú prípady charakteristické sociálnym aspektom, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana sporu nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila, alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. Dôvody hodné osobitného zreteľa sa skúmajú vždy u strany povinnej plne alebo čiastočne nahradiť trovy konania. Tieto dôvody, inak pomerne jasne vymedzené stabilizovanou judikatúrou, spôsobujú čiastočný alebo úplný zánik práva na náhradu trov konania u čiastočne alebo úplne úspešnej strany sporu. Rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP sa nesmie javiť ako neprímeraná tvrdosť voči subjektom konania a nesmie odporovať dobrým mravom.

17. Judikatúra na strane druhej však tiež konštatovala, že uvedené ustanovenie nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnúť kedykoľvek, bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania (príkladmo viď uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. januára 2010, sp. zn. 2MCdo/17/2009), nejde o predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie, ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnúť.

18. Právo úspešného účastníka na náhradu trov konania, je teda imanentnou súčasťou práva na súdnu ochranu zakotveného v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky je aj to, že účastník konania, ktorý v konaní, spravdila v spore, uspel, má zásadne právo na to, aby sa mu nahradili všetky trovy, ktoré zaplatil vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva. Rozhodovaním o náhrade trov konania môže súd zasiahnuť aj do základného práva vlastníť podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti v odôvodnení svojho rozhodnutia (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. decembra 2004 sp. zn. II. ÚS 31/04) uviedol: „Pri tomto výklade treba venovať pozornosť zmyslu a účelu inštitútu náhrady trov konania. Výklad náhrady trov konania nesmie obmedzovať, resp. brániť v reálnom uplatnení základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a v čl. 1 Dodatkového protokolu. Zmyslom a účelom náhrady trov konania v konaní pred všeobecným súdom je poskytnúť úspešnému účastníkovi alebo účastníčkovi, ktorému to priamo priznáva zákon, náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musel alebo bude musieť nepochybne zaplatiť, pričom by ich nemusel zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom. Výnimky z tohto pravidla musí ustanoviť zákon (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy)“.

19. Pri posudzovaní možnosti aplikácie ust. § 257 CSP nemožno tiež v konečnom dôsledku opomenúť, že náhrada trov konania plní vo vzťahu k sporovým stranám tri základné funkcie. Predovšetkým ide o funkciu kompenzačnú, ktorá vyplýva už zo skutočnosti, že trovy konania sa strane nahrádzajú. To je prejavom tradičného princípu, podľa ktorého tomu, kto je v práve, nemôže byť vedenie sporu na škodu. Súčasne možno pri náhrade trov konania vnímať aj prvky preventívnej funkcie, keďže nevyhnutnosť vzniku trov každého sporového konania do určitej miery preventívne pôsobí proti svojvoľnému a šikanóznemu uplatňovaniu, alebo bráneniu domnelých subjektívnych práv na súde a tiež sankčnú funkciu.

20. V súvislosti s nárokom na náhradu trov konania súd konštatuje, že v tomto prípade nie je možné aplikovať procesnú zásadu zavinenia na zastavení konania, pretože odpadnutie predmetu konania nie je možné pričítať ani jednej zo sporových strán. Žalovaný zomrel v priebehu konania a dedičské konanie bolo skončené tak, že notár vyhlásil pozostalosť za predĺženú s tým, že dedičovi, t.j. žalovanej prenechal aktíva predĺženej pozostalosti v celkovej výške 7.206,30 EUR za účelom zaplatenia nákladov na pohreb. A teda, ani jedna zo sporových strán nezavinila zastavenie tohto konania.

21. V tomto prípade by z dôvodu zastavenia konania pre späťvzatie žaloby boli síce naplnené predpoklady pre priznanie náhrady trov konania žalovanému v zmysle ust. § 255 a nasl. CSP, avšak pre výnimočné okolnosti tohto prípadu spočívajúce nielen v okolnostiach prípadu, ale aj v okolnostiach na strane žalovaného spočívajúcich v tom, že nárok žalobcu by nemohol byť žalobcovi súdom priznaný nie v dôsledku neunesenia dôkazného bremena (tzn. jeho procesnej pasivity), ale v dôsledku výsledku dedičského konania po pôvodnom žalovanom, nakoľko v dedičskom konaní po pôvodnom žalovanom sa zistilo, že jeho pozostalosť je predĺžená (majetok zistený v dedičskom konaní postačoval len na náhradu pohrebných nákladov) a teda, právna nástupkyňa pôvodného žalovaného ani len nevstúpila

do právneho postavenia „dediča“ v zmysle nadobudnutia majetku a zodpovednosti za dlhy poručiťa, v dôsledku čoho nastala v tomto spore taká situácia, že nie je koho zaviazať na plnenie v prospech žalobcu (t.j. ide o nedostatok pasívnej legitímácie na strane žalovaného). Na základe uvedeného súd konštatuje, že ide o také dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré v zmysle § 257 CSP náhradu trov konania stranám sporu v celom rozsahu nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Mestský súd Košice v zmysle ust. § 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napadá, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 365 ods. 1 odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci

Podľa § 365 ods. 2 odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 dovolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.